

עין משפט
נר מצוה

ג א מ"י פ"ד מהלכות פסוקים הלכות ח:

שיטה מקובצת

6] שמועת מינה תרתי. ואין לומר דחד אתא לאשמועינן כי מחשב בלשון אכילה וחד לאכילה כות דהוא מילתא היא דכיון דלשון אכילה סביר להקטירה מסביר יש לנו לומר שהאכילה הוא כיתה. תרתי: 7] ויבנה דרבי יהודה נמחק וכו'ל ביניהו דתקין: 8] והבא 9] מחלוקת דברבי וא"ת מי דחקו לומר 10] מחלוקת דברבי ליטא 11] ויהיה הניין תיק ור"י סבר בהגן פליגי ולהניח דברבי הכל פסול ואמא ר' אבהו לומר דאף בלהניח פליגי ואמר רבינן דליתא לאשכוחי תנא דסבר דברבי הכל כשר תנא דרופקי הכביל כדלפמן דקאמרי ליה כשר בשחרית ובהריח אבל מעיקרא היה סבור דלא פליגי כלל בלהניח ורבי' מחלוקת דרבי' פסול. תרתי. 12] וברס"י הור"ט. וא"ת מי דחקו לומר 13] מחלוקת דרבי' פליגי דר"י מפרש מילתיה דתקין כמד דקאמר מעיקרא וי"ל וינחא ליה לומר דאמא מאן דאשכרי בלהניח דמו בשום. דאשכחן לקמן תנא דמכשר בלהניח ומסתייג ניהא ליה למצוא אותו תנא במתניתין אבל מעיקרא לא נחת להכי דליתא אלא למצוא תנא דאית ליה ר"א כרת דברבי שאין דברבי לאכול ואן דרבי הקטיר וא"ת ומאי שנא לר"י דלא גורטין נמי לשתות דאמר טו כל דמו כדגורטין להניח מדמו אטו כל דמו וי"ל דלא ידעי דלשתות מדמו משמע דלאחר דירקא שיחא מן הנשאר ובהא לא שייך גידיה אטו כל דמו אבל להניח מדמו משמע דאמר הכי קודם וירקא ומשום הכי שייך למנוח אטו כל דמו וא"ת להניח מאמוריו למחר אמאי לא אמרין נמי להפסול אטו כל אימוריו שדורי בפרק כל אימורין (דף לה:) אמרין דאם אמר להניח כל אימורין למחר שחא פסול וא"כ לגורו מאמוריו אטו כל אימורין ועוד חזקה דהם כלם פסול והוי הוה עצמו שלא להקטיר אימוריו כשר שאין הקטירה משעבת כלום גם לא לאכול את הבשר וי"ל דהא דפסלי דהם בלהניח כל אימורין (משום) היינו משום גידיה אטו כל דמי והשתא נמי נראה דלא גורטין הבא מאמוריו אטו כל אימורין פסום דהוי גידיה לגידיה ועד י"ל ליישב הקשיא דהתם דהויא קאמר דלהניח כל אימוריו פסול והלא הוא עצמו שלא להקטיר אימוריו כשר לאו קשיא כגון שאבדו או נטמאו דהוי כמאן דליהניו אבל כל זמן דאיתנהו אסור לאכול מן הבשר עד לאחר הקטרת האימורים וכפשוט הכי קאמר דלהניח כל אימוריו פסול ומהו קשיא דהבא לא ויישבו קשיא דאמרינו אטו כל אימוריו פסול כלומר: 14] למחשת דהקטירה: 15] וירקא ולא לשום שחיה: 16] ואמר לעיל פסול: 17] זכו פסול כלומר: 18] כדברכו להו: 19] הוא דמובינן: 20] איש איש אתה לית וחיות לא דרש וס"ל דברבי כר' ליתא ש:

יו:

דלא שנא כי מחשב בלשון אכילה כו'. תימה ל"ל קרא להכי מיוק ליה מדאיקרי אכילת אש אכילה כמו משב שיאכלוהו כלבים למחר שתאכלוהו אש למחר דמסקינן בסוף פרק 3' דזבחים (דף לא). דהוי פיוגל משום דכתיב ואת איזבל יאכלו הכלבים וכתיב תאכלוהו

אש לא נופח ומסיק התם דהא דתנן לאכול כחי זית ולהקטיר כחי זית כשר שאין אכילה והקטירה מנטרפין אי חישב גלשון אכילה מנטרפין משום דאיקרי אכילת אש אכילה כדכתיב תאכלוהו אש לא נופח וי"ל דלאינטריך לגבייה הכא שיאכלוהו מוצח למחר אע"פ שלא הזכיר אש דמקרא דתאכלוהו אש לא פיק אלא"כ הזכיר אש ועוד נראה דהתם איירי בצשר דמשחש לאכול דבר שדרכו לאכול והכא מיירי צאימורים אעזר לומר דאף בלהניח ואי לא דרבי קרא הכא ה"א דמשחש צאימורים שתאכלם אש למחר הוי כמשחש לאכול דבר שדרכו להקטיר דלא הוי פיוגל דאפי' השתא נמי דרבי קרא משחש גלשון אכילה אי חישב צאימורים שתאכלם אש של הדיוט למחר לא הוי פיוגל אע"פ 1] בצשר הוי פיוגל דמשחש לאכול דבר שדרכו להקטיר דדוקא אש של מוצח 1' דמריצין גלשון אכילה דהוי ממשח גלשון מוצח למוצח והא דקאמר התם דמנטרפין גלשון אכילת אי לאו דרבי הכא ממשח גלשון אכילה לא הוי פיוגל צאימורים אע"פ דאיקרי אכילה וקא"ת קשיא מאי קא פריך התם אלא מעמה חישב שתאכלוהו אש כו' וכי תימא ה"נ והא תנן לאכול כחי זית ולהקטיר כחי זית כשר שאין אכילה והקטירה מנטרפין מאי קאשיא דלמא חזי זית צבר וחזי זית צאימורים לא מנטרפין זה לאדם וזה זית למוצח צבר למוצח

מנטרפין משום דכתיב אכילה גבי אש ויותר קשה הא דמנשי אי דאפקיה גלשון אכילה ה"נ דמשמע דמנטרפין ואמאי מנטרפין כיון דאין מתחבין מאכילת אדם למוצח וממוצח לאכילת אדם וי"ל שכן היא סברא דמנטרפין כיון דאיקרי אכילה ואיתרבי הכא גלשון אכילה צאימורים וקא"ת תימה דהתם 2] דאייתי ראייה דכתיב אכילה גאש מדכתיב תאכלוהו אש לא נופח דה"ל לאיתויי קרא דכתיב (ויקרא 1) אש תאכל האש את העולה וכתיב (שם 11) ותאכל (האש) את העולה ואת המלגים ושמה ניחא ליה לאיתויי קרא דאש של הדיוט ומיהו גבי אש דהדיוט נמי כתיב (שמות 28) ונאכל גדיש 3] ונאכל גדיש 4] וכי מייתי התם קרא ואת איזבל יאכלו הכלבים הוה מני לאיתויי ולבהמתך ולחיה אשר בארץ תהיה כל תבואתה לאכול (ויקרא 36) ושמה משום דלא כתיב התם אכילה על צפר: **לברית** קרא האבא האבא או יאבא יאבא. כי האי גוינא בפרק הוצול 5] צ"ק דף פה:) גבי 6 * ורפא ירפא אכל כסנהדרין גרים היו צודקין (דף מ:). משמע דאי הוה כתיב דרש מדרש 7] ותקרת לא הוה מני למדרש טפי מידי ולא אמרינן מדלא כתיב דרש דרש או מדרש מדרש 8: **במא** האבא יאבא ש"ט תרתי. משמע דלית ליה לר"א דצרה תורה כלשון בני אדם ותימה דגרים הערל (בימות דף עה.) גבי אש אש יא 1] (לא דרש וס"ל דצברה כו') וכן רבי יוסי פרק אין מעמידין (ע"ז דף ס.) דריש המול ימול ובסוטה פרק ארוסה ושומרת יבם (דף ס.) דריש איש איש לרבות אשת חרש ואלשת שוטה ובזבחים פרק השוטה והמעלה (ד' קח:) לא דריש איש איש אלאמא קסבר דצרה תורה כלשון בני אדם ועוד בעלגמא לא אשכחן תנא דפליג אהא דדרשינן (חולין יג:) איש איש לרבות את העובדי כוכבים שנודרין נדרים ונדבות כישראל ועוד קשה דצדשהוטו והמעלה (שם) דריש ר"ש איש איש ובפ"ק דקידושין (דף כ:) דריש ר"ש אש אשל יגאל שויה וגואל 2] לחאזין וכן בפסחים בפרק מי שעהי עמא (ד' ג.) איש איש לחייב וצין ומאורעין וצועלי נדות כפסח שני ומוקין לה כרבי יהודה ור"ש דפטרי נשים מפסח שני ולהכי לא תני זבות ומאורעות ובפרק אלו מציאות (ב"מ ד' לא:) ובכתובות (ד' ס.) גבי העצט תעביטנו קאמר ר"ש דצרה תורה כלשון בני אדם ועוד קשיא מר' יהודה דדריש איש איש צהיהא דפסחים וכן גרים ננות כותים (מגה ד' ג:) דריש ר' יהודה איש איש גבי מיעוק בן יומו שטעמא ביזיה וגבי המול ימול (ע"ז מ.) סבר רבי יהודה דצרה תורה כלשון בני אדם ועוד בסוף אלו מציאות משמע דדריש ר"ש הקס תקים והשצ תשיצנו ובפ"ק דר"ה (דף מ.) עשר תעשר בשמי מעשרות ועוד קשיא מר"ע צפי אין עומדין (ברכות ד' לא:) גבי הני דדריש ר' ישמעאל אס ראה תראה ור"ע קאמר דצרה תורה כלשון בני אדם ובסנהדרין בפרק ד' מיתות (דף סד:) 3] אפכא גבי הכרת מכתת וכן בסוף פרק שני דכריתות (ד' יב.) גבי והפדה לא נפדתה ועוד קשיא מדאחרים דהיינו ר"מ (גבי איש איש) דאית ליה התם בכריתות דצרה תורה כלשון בני אדם ובפרק ד' מיתות (סנהדרין ד' מ.) משמע דדריש ר"מ איש איש גבי צרכת השם וגראה לפיש דמאן דאית ליה דצרה תורה כלשון בני אדם לאו בכל דוכתי אית ליה אלא 4] שום הוכחה יש לו במקום שאינו דורש הכפילות מדאמר צאי צבוק אלו הן הגולין (מטות ד' י.) גבי ואס ילא ילא מסתבירא כמ"ד דצרה תורה כלשון בני אדם שלא יהא סופו חמור מתחילתו משמע דלא צא צאי להציא ראייה אלא שם ולא שנאמר כן בכל המקומות דהא לא מייתי דאצי גבי שאר פלוגמיהיו ואם תאמר א"כ מאי קא פריך בפרק השואל (ב"מ ד' יד:) גבי אס גנוז יגנז מעמו הניחא למאן דלית ליה דצרה תורה וכן גרים נדרים (דף ג.) הניחא למ"ד דצרה תורה והא לאו בכל דוכתי פליגי ועוד למ"ד דצרה תורה נמי מי ניחא מה טעם יש שם שלא לדרוש לגדור נדר לרבות

ידות נדרים כמו גבי נזירות דכתיב נזיר להזיר 5] **אמר** ל"ה תנאי היא. משמע דלרבי יוחנן הא דפסלי ר"א צמנתי' היינו מדאורייתא ואפי' כרת איכא מדפריש טעמיה דקרא תימה דלא הל"ל ר"א פוסל אלא מפגל מיצעי ליה דהכי דייק בצוף פ"ק דזבחים (ד' יג.) וי"ל דשאני הכא דאיירי נמי בחזן למקומו: **דת"ק** סבר דהניח פסוֹא בע"מא בהגך ברת נמי מייחייב. האי ת"ק היינו ר"י וקרי ליה ת"ק משום דטולה רישא ר"י דליכא אלא 6] מחלוקת מדקאמרינן צמר הכי 7] מחלוקות דצבר מכלל עד השתא ספירא לן דליכא אלא 8] מחלוקות:

הקומץ רבה פרק שלישי מנחות

מחשבת אכילת אדם כגון שירים אס חישב עליהן למוצח להקטירן למחר: 1] **מדאפקינהו רחמנא לתרוייהו גלשון אכילה**. ש"מ כי הדדי נינהו ומחשבין מוז לוז: **גלשון אכילה למוצח**. כגון הריני קומץ על מנת להאכיל קומץ למוצח למחר: א"נ. להכי אפיק רחמנא להקטרה גלשון

אכילה: מה אכילה כבזים אף מחשבת הקטרה כבזים. אס חישב בקמינא להקטיר כזית קומץ למחר פיוגל: **עולאס אכילה דאורחא משמע**. קומץ למוצח ושירים ללדס: מאי האכל יאכל. מדשני קרא דביזורא: **שמעטא מינא תריס**. למחשבת ד[ה הקטרה כזית ומחשבין מאכילה לאכילה: **איכא למ"ד**. ר' אלעזר פסל מדאורייתא ומאיא קרא דפרשסינ ואית ליה כרת: **לשסוס מדמו למחר**. אכילת מוצח ללדס: **להקטיר מצשרו למחר**. אכילת אדם למוצח: **להניח מדמו**. לא לשום זריקה ולא ח[ה לשמיה: **אליבא דמאן**. כלומר צמר טעמא דמאן אמרה למילתיה וכמאן ס"ל בגלגמות מדמו למחר: 1] 2] (פ"ק) **רבי יהודה**. דלמר 3] פסול סבר האי הוה דפסול לר' אלעזר אכל לשמות אפי' כרת איכא ור"א דלמר אף צו 4] כלומר שמיהן קין אחד להם מה כאן ליכא כרת אף בגלגמות אין צו כרת: 5] דכולי עלמא כרת ליכא. וטעמא דרבי אלעזר לא מדאורייתא אפיילו דרבי אלעזר לא מנחשנא דכרכו דהוי פיוגל הילכך גזר בעלא דכרכו 6] דהוי פסול אכל להניח דכרי הכל כשרה דלא אסרה תורה אלא מחשבת אכילה ושמיה דככלל אכילה הוה ומקאת דמו אטו כל דמו לא גורטין: 7]

הגהות הב"ח
6] גבי כרת איכא ביניהו דמ"ק סבר כ"ל ומיות דר' יהודה נמקן:
גליון הש"ס
תוב' ד"ה לביתו וכו' ורפא ירפא. וכן בפסחים דף מה ע"כ ש"ן צ"ק דף סה ע"א תפנית ד' ג' ע"א:

מסורת הש"ס

6] תוספתא זבחים פ"ב ה"ד, 7] לנדרים שפי' דר"י לגי' תוספות דמ"ק. שפ"ק, 8] שיעורין עה. ש"ן, 9] ש"ן לעיל, 10] רש"י גורס איכא ביניהו, 11] לא דכיע כרת לא וטעמא כו'. צ"ק, 12] דבבשר הוי פיוגל מדאמרי' התם דמנטרפין גלשון אכילה מ"מ צאימורים לא הוי פיוגל דמשחש לאכול כו' מריצין גלשון כו' גלשון אכילה למוצח ואי לאו דרבי. צ"ק, 13] דמיתא. צ"ק, 14] ועוד דכי מייתי. צ"ק, 15] אף קיור תחקור לא. צ"ק, 16] ויפיע' חוס' פסחים מ"א: ד"ה אי"כ ויפיע' צ"ק סה. ד"ה לכוז ויפיע' כתובות טו: ד"ה און, 17] נדלי' וגואל וגואלן, 18] דריש אפכא. צ"ק, 19] דמשום הוכחה. צ"ק, 20] ויפיע' מה שהאריכו חוס' בסיטות כו' ד"ה ור"י כו' וישנן על זה ומה דצמח חוס' הכל וא"ת שום חירוק עמיש כמ"ד על גלגליון ב"מ פ"א. ד"ה אלא לאו וכו'):

הגהות הב"ח

6] גבי כרת איכא ביניהו דמ"ק סבר כ"ל ומיות דר' יהודה נמקן:
גליון הש"ס
תוב' ד"ה לביתו וכו' ורפא ירפא. וכן בפסחים דף מה ע"כ ש"ן צ"ק דף סה ע"א תפנית ד' ג' ע"א:

גליון הש"ס

תוב' ד"ה לביתו וכו' ורפא ירפא. וכן בפסחים דף מה ע"כ ש"ן צ"ק דף סה ע"א תפנית ד' ג' ע"א: